

UVOD

Poslovni uspjeh se može definisati sa različitih stanovišta (ekonomskog, tehničkog, umjetničkog...), pa zavisno od toga može se vrednovati uspješnost poslovanja. Tako npr. s ekonomskog stajališta, ekonomist će smatrati da je preduzeće ostvarilo cilj svog poslovanja ako je ostvarilo povoljan ekonomski uspjeh, tj. odnos između rezultata reprodukcije i ulaganja koja su bila neophodna za njegovo ostvarenje.

Da bi preduzeće ostvarilo što veći uspjeh u svom poslovanju, treba poslovati u skladu s privrednim principima, a da bi ocijenilo taj uspjeh, treba primijeniti odgovarajući metod mjerenja.

Da bi se osigurala uspješnost poslovanja preduzeća, potrebno je provoditi i određenim metodama pratiti ostvarenje privrednih načela poslovanja, a time i ostvarenje poslovnog uspjeha.

Poslovni uspjeh preduzeća koja posluju u uslovima tržišne ekonomije mora se temeljiti na osnovnom ekonomskom načelu - ostvariti što veći rezultat sa što manjim ulaganjima.

U razvijenim tržišnim ekonomijama Zapada, tom načelu dodana su ograničenja nametnuta zahtjevima za zaštitom, kako proizvođača (radnika) tako i potrošača.

U našoj ekonomskoj praksi najpoznatiji i najčešće upotrebljavani su slijedeći pokazatelji poslovnog uspjeha :

- **produktivnost (P)**
- **ekonomičnost (Ek)**
- **rentabilnost (R)**

Mjerenje ostvarenja produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti izražava se kvalitativnim odnosom između poslovnog rezultata te količine utrošenih ili uložених elemenata radnog procesa. Tako dobiveni koeficijent pokazuje kvalitet procesa reprodukcije i stepen uspješnosti poslovanja preduzeća.

Da bi se postigao što bolji poslovni uspjeh preduzeća potrebno je:

- ✓ jasno definisati pojedine kriterije uspješnosti
- ✓ pronaći odgovarajuće metode za pojedine kriterije uspješnosti i provjeriti ih u praksi preduzeća
- ✓ izvršiti uspoređivanje ostvarenih pokazatelja uspješnosti u odnosu na plan, vrijeme i prostor
- ✓ istražiti pojedine faktore koji utiču na ostvarenje pojedinih kriterija uspješnosti

Rad se sastoji od nekoliko cjelina.

U prvom dijelu govorimo o produktivnosti rada. U ovom dijelu smo pokušali dati pregled principa produktivnosti, faktora koji direktno utiču na nivo produktivnosti u nekom preduzeću, načine izražavanja sa konkretnim primjerima i mjere koje preduzeću stoje na raspolaganju kako bi produktivnost podigli na odgovarajući nivo.

U drugom dijelu smo ukazali na značaju ekonomičnosti, načinima njenog mjerenja te brojnim faktorima pomoću kojih se može uticati na povećanje ekonomičnosti. Ovde je pored ostalog još bilo riječi o pragu ekonomičnosti, njegovom značaju kao pokazatelja za poslovanje preduzeća uz nekoliko navedenih primjera.

U trećem dijelu smo se fokusirali na poslednji pokazatelj poslovnog uspjeha, odnosno rentabilnost, gdje smo pokušali obraditi sve ono najbitnije vezano za istu, koristeći se primjerom kao i faktore pod čijim se uticajem ona mjenjala.

Četvrti dio su metode ukupnog poslovnog uspjeha. Ukupni poslovni uspjeh se može računati uz pomoć nekoliko metoda, a to su:

- ✓ PER metoda
- ✓ metoda DLS
- ✓ metoda EKONOMETAR

Velika prednost i značaj ovih metoda je u tome što predstavljaju modele za mjerenje kvantitativnog i kvalitativnog razvoja ekonomskog sistema na makroekonomskom i mezoekonomskom nivou. Ovim metodama su obuhvaćeni gotovo svi elementi koji na bilo kakav način utiču na promjene poslovnog uspjeha, te su stoga ove metode pouzdane i daju korisne podatke.